

Međunarodni sud za krivično gonjenje
lica odgovornih za teška kršenja
međunarodnog humanitarnog prava
počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije
od 1991. godine

Predmet br. IT-03-67-T

Datum: 23. mart 2012.

Original: FRANCUSKI

PRED PRETRESNIM VEĆEM III

U sastavu: sudija Jean-Claude Antonetti, predsedavajući
sudija Frederik Harhoff
sudija Flavia Lattanzi

Sekretar: g. John Hocking

Odluka od: 23. marta 2012.

TUŽILAC

protiv

VOJISLAVA ŠEŠELJA

JAVNI DOKUMENT

**ODLUKA PO ZAHTEVU OPTUŽENOG VOJISLAVA ŠEŠELJA ZA
PRIVREMENO PUŠTANJE NA SLOBODU**

Tužilaštvo:

g. Mathias Marcussen

Optuženi:

g. Vojislav Šešelj

I. UVOD

1. **PRETRESNO VEĆE III** Međunarodnog suda za krivično gonjenje lica odgovornih za teška kršenja međunarodnog humanitarnog prava počinjena na teritoriji bivše Jugoslavije od 1991. (dalje u tekstu: Veće, odnosno Međunarodni sud) (dalje u tekstu: Veće, odnosno Međunarodni sud), rešava po usmenom zahtevu Vojislava Šešelja (dalje u tekstu: optuženi) iznesenom 20. marta 2012. tokom njegove završne reči da bude privremeno pušten na slobodu¹ (dalje u tekstu: Zahtev).

2. Veće podseća da je 20. marta 2012. predsedavajući sudija Veća, na osnovu pravila 87(A) Pravilnika o postupku i dokazima Međunarodnog suda (dalje u tekstu: Pravilnik) proglasio pretres završenim u ovom predmetu.² Stoga je sada postupak u fazi većanja.

II. ARGUMENTI STRANA U POSTUPKU

3. Optuženi tvrdi da više nema razloga da ga se drži u pritvoru s obzirom na to da, po njegovom mišljenju: i) nema rizika, niti razloga, da on pobjegne; ii) ne bi mogao da utiče na svedoke jer su svedoci tužilaštva već saslušani i iii) nema rizika da počini nova krivična dela za koja bi mogao da bude krivično gonjen na Međunarodnom sudu jer "nema ratnog stanja na Balkanu".³

4. Tužilaštvo je odgovorilo na istom pretresu da zahtev optuženog treba odbiti jer nije izneo nijedan argument koji bi ga opravdao,⁴ pa tako ni garancije neke države.⁵

III. DISKUSIJA

5. Na osnovu pravila 65(B) Pravilnika,⁶

Pretresno veće može izdati nalog za puštanje na slobodu u svakoj fazi sudskog postupka pre donošenja konačne presude samo nakon što zemlji domaćinu i državi u koju optuženi traži da bude

¹ Završne reči, T(f) od 20. marta 2012, str. 17550 i 17551 (radna verzija).

² Završne reči, T(f) od 20. marta 2012, str. 17554 (radna verzija).

³ Završne reči, T(f) od 20. marta 2012, str. 17551 (radna verzija).

⁴ Završne reči, T(f) od 20. marta 2012, str. 17552 (radna verzija).

⁵ Završna reč odbrane, 20. mart 2012, T. 17539 (radna verzija).

⁶ Pravilo 65(B) Pravilnika, izmenjeno 20. oktobra 2011.

pušten da priliku da se izjasne i samo ako se uverilo da će se optuženi pojaviti na suđenju i da, u slučaju puštanja na slobodu, neće predstavljati opasnost ni za jednu žrtvu, svedoka ni bilo koju drugu osobu. Postojanje dovoljno uverljivih humanitarnih razloga može se uzeti u obzir prilikom odobravanja takvog puštanja na slobodu.

A. Nepostojanje garancije vlasti države

6. Što se tiče uslova po kom je Pretresno veće dužno da zemlji domaćinu i državi u koju optuženi traži da bude pušten da priliku da se izjasne, Veće napominje pre svega, da u prilog svom Zahtevu optuženi nije podneo garancije vlasti neke države i nije naveo zemlju u koju traži da bude pušten na slobodu.⁷

7. Međutim, Veće podseća da "pravilo 65(B), međutim, traži od podnosioca zahtjeva za privremeno puštanje na slobodu da vijeće kojem je uputio zahtjev uvjeri samo u sljedeće: (i) da će se pojaviti na suđenju i (ii) da, ako bude privremeno pušten na slobodu, neće predstavljati opasnost ni za jednu žrtvu, svjedoka ni bilo koju drugu osobu" i da se nigdje u tom pravilu "ne spominje obaveza optuženog da, kao preduslov za privremeno puštanje na slobodu, obezbjedi garancije [...] države ili bilo koga drugoga, da će se pojaviti na suđenju".⁸ Stoga Veće ne može da odbije Zahtev samo zbog toga što optuženi nije podneo garancije države, nego treba da razmotri sve relevantne argumente o kojima

---

⁷ Veće podseća da je Odlukom od 23. jula 2004. Pretresno veće II Međunarodnog suda odbilo zahtev optuženog za privremeno puštanje na slobodu u očekivanju postupka, ocenivši da uslovi iz pravila 65(B) za privremeno puštanje na slobodu nisu ispunjeni, a konkretno da u prilog navedenom zahtevu nisu priložene garancije države da će obezbediti povratak optuženog pred sud i da optuženi neće predstavljati opasnost za žrtve, svedoke ili bilo koju drugu osobu (*Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-PT, "Odluka po Zahtevu optuženog za privremeno puštanje na slobodu", 23. jul 2004. (javno) (dalje u tekstu: Odluka od 23. jula 2004), par. 7 i 8). Osim toga, isto veće je odlukom od 13. decembra 2005. odbilo drugi zahtev optuženog kojim on, između ostalog, traži od Veća da ga pusti na slobodu. U vezi s tim, Pretresno veće II je posebno napomenulo da optuženi nije pokazao da je došlo do promene okolnosti koje su sprečile Veće da u svojoj prethodnoj odluci, od 23. jula 2004, zaključi da su ispunjeni kriterijumi iz pravila 65(B) Pravilnika (*Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-PT, "Odluka po Zahtevu optuženog da Pretresno veće II izda nalog da suđenje počne do 24. februara 2006. godine ili nalog da se ukida pritvor, odbacuje optužnica i oslobađa prof. dr Vojislav Šešelj (Podnesak broj 116)", 13. decembar 2005. (javno), str. 2 i 3).

⁸ (*Tužilac protiv Vidoja Blagojevića i drugih*, predmet br. IT-03-53-AR65.2, "Odluka po molbi optuženog Dragana Jokića za dozvolu za ulaganje žalbe", 18. april 2002. (javno) (dalje u tekstu: Odluka iz predmeta *Blagojević i drugi* od 18. aprila 2002), par. 7. V. takođe *Tužilac protiv Edouarda Karemere i drugih*, predmet br. ICTR-98-44-AR65, "Odluka po žalbi Matthieua Ngirumpatsea na odluku Pretresnog veća kojom se odbija privremeno puštanje na slobodu", 7. april 2009. (javno) (dalje u tekstu: Odluka iz predmeta *Karemera i drugi* od 7. aprila 2009), par. 13; *Tužilac protiv Jovice Stanišića i Franka Simatovića*, predmet br. IT-03-69-AR65.4 "Odluka po Žalbi tužioca na Odluku o privremenom puštanju na slobodu i zahtevima za izvođenje dodatnih dokaza na osnovu pravila 115", 26. jun 2008. (javno), par. 48.

razumno veće treba da vodi računa kako bi utvrdilo da li je uvereno da su navedeni uslovi iz pravila 65(B) Pravilnika ispunjeni.⁹

B. Ako bude oslobođen, optuženi će se vratiti na Sud na izricanje presude ili, zavisno od slučaja, po isteku privremenog boravka na slobodi

8. Veće podseća da "uprkos tome [što garancije vlasti neke države nisu preduslov za privremeno puštanje na slobodu] uobičajeno je, a sasvim sigurno i preporučljivo, da podnosilac zahtjeva za privremeno puštanje na slobodu dostavi takve garancije [...] kako bi uvjerio [Sud]da će se pojaviti na suđenju".¹⁰ U vezi s tim, Žalbena veće izjavilo je u više navrata da "Međunarodni sud nije u mogućnosti da izvrši vlastiti nalog za [...] hapšenje [nekog optuženog koji se nalazi na teritoriji neke države ako se on ne pojavi na suđenju,] nego se za izvršenje hapšenja [...] mora osloniti na lokalne organe vlasti na toj teritoriji ili na međunarodna tijela [koji će to uraditi u njegovo ime]".¹¹

9. Stoga postojanje garancija države može da bude posebno relevano ukoliko Pretresno veće sumnja u lične garancije optuženog.¹² U vezi s tim, Veće smatra da je, iako se optuženi sam, potpuno dobrovoljno, predao Međunarodnom sudu ubrzo nakon što je obavešten o optužnici podignutoj protiv njega,¹³ njegovo ponašanje tokom celog

⁹ *Tužilac protiv Ramusha Haradinaja i drugih*, predmet br. IT-04-84-AR65.2, "Odluka po interlokutornoj žalbi Lahija Brahimaja na Odluku kojom je Pretresno veće odbilo njegovo privremeno puštanje na slobodu", 9. mart 2006. (javno) (dalje u tekstu: Odluka iz predmeta *Haradinaj i drugi* od 9. marta 2006), par. 10; Odluka u predmetu *Karemera i drugi* od 7. aprila 2009, par. 13.

¹⁰ *Tužilac protiv Astrita Haraqije i Bajrusha Morine*, predmet br. IT-04-84-R77.4-A, "Odluka po zahtevu Astrita Haraqije za privremeno puštanje na slobodu", 8. april 2009. (javno), par. 8. V. takođe Odluka iz predmeta *Karamera i drugi* od 7. aprila 2009, par. 13; Odluka iz predmeta *Blagojević i drugi* od 18. aprila 2002, par. 7 i 8.

¹¹ Odluka iz predmeta *Blagojević i drugi* od 18. aprila 2002, par. 8. V. takođe Tužilac protiv Radoslava Brđanina i Momira Talića, predmet br. IT-99-36-AR65, "Odluka po zahtjevu da se odobri ulaganje žalbe", 7. septembar 2000. (javno), str. 3.

¹² Odluka u predmetu *Karemera i drugi* od 7. aprila 2009, par. 13.

¹³ V. posebno Prvo stupanje pred sud, T. od 26. februara 2003, str. 2; v. takođe "Odluka po zahtevu optuženog za naknadu štete na osnovu navoda o kršenju njegovih osnovnih prava tokom boravka u pritvoru", 21. mart 2012. (javno s izdvojenim saglasnim mišljenjem sudije Jean-Claudea Antonettija, predsedavajućeg Veća, u javnom dodatku) (dalje u tekstu: Odluka od 21. marta 2012), par. 6 i 24. Veće međutim napominje da - suprotno onome što je optuženi do sada tvrdio, (v. konkretno "Zahtev za naknadu štete zbog kršenja elementarnih ljudskih prava prof. dr Vojislava Šešelja u toku devetogodišnjeg pritvora", 27. januar 2012. (javno), par. 2) – tokom njegove završne reči i u kontekstu rasprave o olakšavajućim okolnostima u pogledu njegove kazne, optuženi je izjavio da je došao u Hag "iz potpuno drugih razloga", a ne da se preda: "Ja sam srpskom narodu na više mitinga obećao da ću realizovati neki projekat sa holandskom kraljicom. I zato sam putovao u Hag. Nisam uopšte imao nameru da se predam. I kad se avion pojavio na aerodromu glavnog grada Holandije, Amsterdama, uspostavljen je onaj koridor povezan sa

njegovog suđenja bilo takvo da Veće može da konstatuje samo potpuno odsustvo saradnje u odnosu na Međunarodni sud.¹⁴ Veće takođe napominje da optuženi nije ponudio lične garancije, kao što je na primer kaucija ili uverenje da će se pojaviti na Međunarodnom sudu na zahtev Veća, nego je naprotiv provokativno izjavio da je izneo svoj zahtev "da bi [Veće] stavio na još veće muke" i kako bi ga stavio "u poziciju da mora o tome da odlučuje i da odbije [zahtev]".¹⁵

C. Ako bude oslobođen, optuženi neće dovesti u opasnost žrtve, svedoke ili druge osobe

10. Veće konstatuje da prema ustaljenoj praksi,

[p]rije nego što odobri privremeno puštanje na slobodu Pretresno vijeće treba uzeti u obzir mišljenje žrtava i svjedoka koji žive na istom području na koje će se optuženi kada bude pušten vratiti. Dojam da se osobe optužene za međunarodne zločine puštaju na slobodu na duži period nakon donošenja odluke kojom je utvrđeno da bi razumni presuditelj o činjenicama mogao donijeti zaključak da je optuženi kriv (što je smisao odluke kojom se odbija zahtjev na osnovu pravila 98bis), mogao bi imati štetan učinak na žrtve i svjedoke.¹⁶

11. U ovom predmetu, iako optuženi nije naveo u koju zemlju ili područje ima nameru da ide ako bude privremeno pušten na slobodu, Veće smatra da je *potencijalni* učinak na žrtve i svedoke privremenog puštanja na slobodu optuženog faktor koji u ovom slučaju ide u prilog odluci da se Zahtev odbije.

---

izlazom iz aviona i odjednom posada je rekla da aerodromska policija insistira da ja prvi izađem. [...] Ja odmah ugledah ona vrata koja direktno iz koridora vode na aerodrom, naglo otvorim ta vrata, istrčim dole niz stepenice na aerodrom, kad tamo stotinjak policajaca me okruži i skemba me i nisam imao nikakve šanse. Strpaše me u policijsko vozilo i u Scheveningen. Prema tome tu nema nikakvih olakšavajućih okolnosti." (Završne reči, T. od 20. marta 2012, str. 17548 i 17549 (radna verzija)).

¹⁴ U vezi s tim Veće podseća da, iako optuženi nije dužan da saraduje s tužilaštvom i neće biti kažnjen zbog svog odbijanja da saraduje, "odluka da saraduje s tužilaštvom može da mu ide u prilog kada zatraži da bude privremeno pušten na slobodu, pošto to pokazuje njegov načelni odnos saradnje s Međunarodnim sudom, što je relevantno za pitanje koje Veće treba da reši, odnosno da li će optuženi pristupiti suđenju." (Odluka u predmetu *Ramush Haradinaj i drugi* od 9. marta 2006, par. 16, gde se upućuje na *Tužilac protiv Milana Milutinovića i drugih*, predmet br. IT-99-37-AR65.3, "Odluka kojom se odbija davanje dozvole Milutinoviću za ulaganje žalbe", 3. jul 2003. (javno), par. 12).

¹⁵ Završne reči, T. od 20. marta 2012, str. 17551 (radna verzija).

¹⁶ *Tužilac protiv Jadranka Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR.65.7, "Odluka po "Žalbi tužioca na odluku po zahtjevu optuženog Petkovića za privremeno puštanje na slobodu od 31. marta 2008.", 21. april 2008, par. 17. V. takođe *Tužilac protiv Jadranka Prlića i drugih*, predmet br. IT-04-74-AR.65.26, "Odluka po žalbi na odluku o privremenom puštanju na slobodu Jadranka Prlića", 15. decembar 2011, par. 10: "[vijeće] podsjeća na to da bi činjenica da je riječ o poodmakloj fazi postupka mogla imati štetan uticaj na žrtve i svjedoke."

12. Osim toga, Veće napominje da je protiv optuženog trenutno u toku određeni broj postupaka za nepoštovanje suda. Konkretno, presudom od 31. oktobra 2011. Veće II je optuženog proglasilo krivim za nepoštovanje suda i osudilo ga na 18 meseci zatvora, zato što je hotimično i svesno ometao sprovođenje pravde, obelodanjujući u svojoj knjizi poverljive informacije o deset zaštićenih svedoka, kršeći time zaštitne mere koje je naložilo Veće.¹⁷ *Amicus curiae* koji je bio zadužen za krivično gonjenje uložio je žalbu na tu Presudu i Žalbeno veće trenutno rešava u tom postupku.¹⁸ Nadalje, nalogom umesto optužnice Veće II je 9. maja 2011. pokrenulo protiv optuženog drugi postupak za nepoštovanje Međunarodnog suda zbog toga što, kršeći naloge Veća, nije povukao poverljive informacije sa svog privatnog veb-sajta.¹⁹ Iako ti postupci za nepoštovanje suda ne spadaju pod nadležnost Veća, ono nema nikakvih garancija – konkretno jer optuženi nije podneo valjano obrazložen zahtev – da ako bude oslobođen neće stupiti u kontakt sa svedocima u vezi s tim postupcima i da puštanje optuženog na slobodu neće za posledicu imati zastrašivanje tih svedoka.

D. Ostali faktori koje treba razmotriti

13. U svetlu argumenata optuženog u vezi s navodno preteranim trajanjem njegovog pritvora,²⁰ Veće napominje da je, što se tiče donošenja odluke po zahtevu za privremeno puštanje na slobodu, stvarno ili potencijalno trajanje pritvora nekog optuženog samo "dodatni diskrecioni faktor koji ne utiče na pitanje da li će se neki optuženi pojaviti na

---

¹⁷ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-R77.3, "Javna redigovana verzija Presude donesene 31. oktobra 2011", 31. oktobar 2011. (javna redigovana verzija) (dalje u tekstu: Presuda od 31. oktobra 2011).

¹⁸ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-R77.3, "Najava žalbe *amicus curiae* tužilaštva na presudu", 14. novembar 2011. (javno). Veće napominje da je 17. novembra 2011. optuženi uputio pismo Žalbenom veću u kom je izrazio svoju nameru da uloži žalbu na presudu od 31. oktobra 2011. (*Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-T77.3-A, "Podnesak br. 482 [Preliminarni odgovor na žalbu tužilaštva], 21. novembra 2011. (javno): "[...] I sam imam nameru da podnesem žalbu na drugu presudu za nepoštovanje suda, koja je doneta 31. oktobra 2011. godine, [...]"). Veće međutim napominje da se u Nalogu o rasporedu Žalbenog veća od 7. februara 2012. pominje samo žalba koju je uložio *amicus curiae* (*Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-R77.3-A, Nalog o rasporedu, 7. februar 2012. (javno)).

¹⁹ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-R77.4, "Javna redigovana verzija Odluke u vezi s tim što poverljive informacije nisu uklonjene s veb-sajta dostupnog javnosti i Naloga umesto optužnice, donetih 9. maja 2011.", 24. maja 2011. (javna redigovana verzija), izmenjena Javnom redigovanim verzijom "Druge odluke u vezi s tim što poverljive informacije nisu uklonjene s veb-sajta dostupnog javnosti i Izmenjenog naloga umesto optužnice" objavljenom 21. oktobra 2011.", 28. oktobar 2011. (javna redigovana verzija).

²⁰ V. u vezi s tim Odluka od 21. marta 2012, par. 87 do 92.

suđenju ako bude pušten".²¹ U ovom slučaju Veće smatra da trajanje pritvora optuženog nije preterano u odnosu na složenost njegovog postupka i na specifične okolnosti predmeta,²² kao i da to trajanje nema uticaja na navedena razmatranja Veća koja se odnose na uslove koje postavlja pravilo 65(B) Pravilnika.

14. Konačno, Veće napominje da je za optuženog izrečena kazna od 18 meseci zatvora presudom od 31. oktobra 2011. koja treba da bude izdržana istovremeno s kaznom od 15 meseci zatvora koja je izrečena 24. jula 2009.²³ i potvrđena drugostepenom presudom od 19. maja 2010.²⁴ Veće nije nadležno da se izjasni o načinu izvršenja tih kazni, ali napominje da ni u jednoj od navedenih presuda nije pomenuto kada one treba da budu izdržane.

E. Zaključak

15. Imajući u vidu gorenavedeno, Veće smatra da optuženi nije izneo uverljive argumente kako bi garantovao da će se pojaviti na suđenju prilikom izricanja presude ili, zavisno od slučaja, da će se vratiti u Pritvorsku jedinicu Ujedinjenih nacija u Hagu (dalje u tekstu: Pritvorska jedinica) po isteku određenog perioda, i da, ako bude oslobođen, neće dovesti u opasnost žrtve, svedoke ili druge osobe.

16. Budući da su uslovi iz pravila 65(B) Pravilnika kumulativni, Veće ne smatra da je potrebno da se zemlji domaćinu i zemlji u koju optuženi traži da bude oslobođen, dâ priliku da se izjasne, tim više što – kao što je gore napomenuto²⁵ – optuženi nije rekao u koju zemlju želi da bude pušten na slobodu.

17. Veće ipak napominje da je 12. marta 2012, *proprio motu*, naložilo Sekretarijatu da imenuje komisiju od tri lekara veštaka i da dostavi, čim bude moguće, a najkasnije 30 dana nakon tog naloga, njihov izveštaj o tome da li je pritvorski režim u Pritvorskoj

---

²¹ Odluka u predmetu *Haradinaj i drugi* od 9. marta 2006, par. 23 i reference.

²² V. takođe Odluka od 21. marta 2012, par. 92.

²³ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-R77.2-A, "Presuda po navodima o nepoštovanju suda", 24. jul 2009. (poverljivo, javna redigovana verzija zavedena istog datuma).

²⁴ *Tužilac protiv Vojislava Šešelja*, predmet br. IT-03-67-R77.2-A, Presuda, 19. maj 2010. (javna redigovana verzija).

²⁵ V. gore, par. 6.

jedinici primeren zdravstvenom stanju optuženog.²⁶ Veće želi da precizira da ova odluka nema uticaja na mogućnost da optuženi eventualno podnese novi obrazloženi zahtev²⁷ za privremeno puštanje na slobodu po zaključenju navedene ekspertize.

IV. DISPOZITIV

18. Iz tih razloga i na osnovu pravila 65 Pravilnika, Veće **ODBIJA** Zahtev optuženog.

19. Sudija Jean-Claude Antonetti, predsedavajući Veća, prilaže izdvojeno saglasno mišljenje.

Sastavljeno na engleskom i francuskom jeziku, pri čemu je merodavan tekst na francuskom.

/potpis na originalu/

Jean-Claude Antonetti,
predsedavajući

Dana 23. marta 2012.
U Hagu (Holandija)

[pečat Međunarodnog suda]

---

²⁶ "Nalog da se obavi novo medicinsko veštačenje", 12. mart 2012. (javno), str. 2. Veće je istovremeno savetovalo optuženog da pokaže spremnost na saradnju i dobru volju kako bi tri lekara veštaka koji budu imenovani na osnovu tog naloga mogli da ga pregledaju i/ili da im dozvoli uvid u svoju zdravstvenu dokumentaciju (*ibid.*).

²⁷ Optuženi je konkretno dužan da iznese argumente prema uslovima pravila 65 (B) Pravilnika (v. *supra*, par. 6, 7 i 17).